

Under the auspices of
the Secretary General of
the Council of Europe,
Mr Thorbjørn Jagland

Европейски Манифест на селските райони

Приет в заключение на Втория Европейски Селски Парламент,
проведен от 4 до 6 Ноември 2015г. в Шердинг, Австрия,
с присъствието на 240 делегати от 40 Европейски страни

1. Ние, представителите на много хора и организации, установени в селските райони на Европа, приехме Манифеста на европейските селски райони като израз на стремежите, отговорността и нуждите на живеещите в селските райони, идентифицирани по време на кампанията „Възходяща вълна от идеи“ на Европейския селски парламент.

2. Разнообразие на селските райони. Ние дълбоко разбираме и ценим изключителното разнообразие от хора, живеещи в селските райони, произтичащо от специфичните географски особености, климат и биоразнообразие, както и от дългото историческо развитие на човешка дейност на континента. Според нас това разнообразие, отразено в човешката култура и природните ресурси, е огромна възможност за бъдещото благоденствие на всички европейски жители.

3. Общи ценности. Ние приветстваме общите ценности, които свързват хората в Европа – демокрация, равенство, правосъдие, признаване на човешките права, дух на сътрудничество. Впечатлени сме от общите теми, определени чрез проведената кампания на Европейския селски парламент сред хората на Европа, от Атлантика до Черно море и от Скандинавия до Средиземноморието.

4. Качество на живот. Онези, които живеят в селските райони на Европа, ценят високо качеството на живот, предлагано в провинцията, фермите, селата и малките градове, крайбрежните райони и островите, с техните местни култури, дива природа, ландшафт, здравословна среда и културно наследство.

5. Загриженост за условията в селските райони. Въпреки това, жителите на много селски региони са дълбоко обезпокоени от свиването на местната икономика, липсата на възможности за удовлетворяваща и добре платена работа, загубата на население с напускането на младите хора, упадък на равнището на услуги, страданието на възрастните, бедност и социална изолация сред хората в неравностойно положение и етническите малцинства.

6. Необходимо е действие. Ние горещо вярваме, че трябва да се справим с тези предизвикателства, не само от гледна точка на селските общности, но също така и за цялото население на Европа. Ние всички разчитаме на храна, дървесина, фибри, енергия, вода и минерали, произведени в селските райони. Фермери и селски предприятия създават тези общи блага. Селските райони допринасят най-вече за подобряване на климата, отдиха и общественото здраве, социалното, икономическо и духовно благоденствие.

7. Права. **Ние отстояваме** изцяло признаването на правата на селските общности за качество и стандарт на живот, равни на тези в градските среди, от всички хора и институции в Европа, както и цялостното участие на селските райони в политическите процеси. Ние призоваваме правителства и администрация на всички нива да подкрепят тези права.

Във всички аспекти на политиките и дейностите, насочени към селските общности, мъжете и жените трябва да имат равен достъп и права.

8. Визия. Нашата визия за бъдещето на селските райони в Европа е за жизнени, приобщаващи и устойчиви селски общности, подкрепени от разнообразни селски икономики и от ефективно стопанисване на природното и културно наследство. **Ние вярваме**, че селските общности, съответстващи на тази визия, могат да бъдат дългосрочни сътрудници за просперираща, мирна, справедлива и равна Европа, както и за устойчиво глобално общество.

9. Партньорство. Преследването на такава визия изисква възобновено и безпристрастно партньорство между народ и правителство във всяка една държава. Ние, жителите и организациите от селските райони, знаем, че имаме задължение да се учим на лидерство и да действаме за нашето колективно благо. **Но също така, ние откровено настояваме** правителствата на всички нива, включително Европейските институции, да работят в тази насока повсеместно.

10. Преглед на състоянието на селските райони. Ние призоваваме Европейския съюз да организира цялостен преглед на състоянието на селските райони в съюза, като се фокусира и върху настоящия и бъдещия им принос за развитието му. Докладът на този преглед трябва да бъде публикуван през 2017 г., за да отбележи 30-тата годишнина от доклада „Бъдещето на селското общество“. Заключениета от него трябва да бъдат отразени и да засилят фокуса към селските райони в съответните програми и фондове на ЕС. Бихме искали да използваме процеса на Европейския селски парламент и занапред, за да позволим участието и въздействието на селските общности в процеса и подготовката на политиките след 2020 година.

Настояваме Съветът на Европа да разгледа стартирането на преглед на състоянието и нуждите на селските общности във всички страни-членки на ЕС.

11. Обръщане на спиралата на упадък. Много региони са засегнати от „спиралата на упадък“ на жизнеспособността на селските общности. Загубата на население (конкретно на млади хора) води до намалено предлагане на услуги в селските райони и отслабване на местните икономики, което предизвиква още по-голям спад в населението. **Ние призоваваме** за съгласувани усилия от местните заинтересовани страни, всички свързани агенции и правителства, за да може да се „обърне спиралата“ чрез насърчаване на признанието и гордостта от начина на живот в селските райони отколкото налагането на нормите на градския живот, укрепване на услугите, разнообразяване на местните икономики, както и подобрявайки възможностите за младите хора да останат и/или да се завърнат в селските райони.

12. Младехта. Много млади хора имат желанието да останат или да се заселят в селски райони и да станат фермери, предприемачи или просто граждани, за да подпомогнат бъдещото благоденствие на селските общности и икономики. Младите хора имат нужда от привлекателна работа, ефективна система на образование и професионално обучение свързана с местните нужди, стажове, достъп до земя,

жилища и кредити, социални и културни дейности, подходящи за тях. **Ние призоваваме** правителствата и гражданското общество да се съобрази с тези нужди и да позволят на младите хора да участват активно в политическите процеси.

Ние подкрепяме желанието и гласовете за създаване на самостоятелен Парламент на младежите от селските райони както на национално така и на европейско равнище.

13. Бежанци. Пристигането на отчаяни хора от зони на конфликти и бедствия, търсещи убежище и нов живот в Европа, провокира дискусии и действия в рамките на нашите мрежи. Докато разискваме и убеждаваме правителствата за неотложната необходимост от решаването на причините довели до тези проблеми, **Ние призоваваме** и за топлосърдечно отношение, основано на солидарност между хората. Ние вярваме, че за много селски райони, конкретно тези с намаляващо население, това предлага възможност за интеграция на бежанци и други чужденци. Процесът на интеграция трябва да включва нужните работни места, инвестиране в жилища, услуги и инфраструктура. Успешните усилия за интеграция трябва да се поощряват.

14. Бедност и изолация. Ние признаваме постигнатия прогрес в борбата срещу бедността и социалната изолация в Европа. Въпреки това милиони са все още засегнати от подобни проблеми под една или друга форма. Социалното и териториално сближаване са в основата на визията ни за Европа. **Ние призоваваме** за устойчиво усилие в посока включване и цялостно участие в обществото. Обекти на особена тревога са нуждите на ромските общности в много централни и източноевропейски страни, които са сред най-бедните и най-изолираните от всички жители на селските райони в Европа. Те трябва да бъдат признати като хора с равни права за съответните работни места и с достъп до образование за децата им. Всички хора притежават таланти и умения, които могат да предложат.

15. ЛИДЕР и WOMP. Ние силно се застъпваме за териториален, интегриран и базиран на партньорството подход за развитие на селските райони. Ние искаме да станем свидетели на широкото прилагане на принципа ЛИДЕР и неговото продължение във водено от общностите местно развитие (WOMP), в и отвъд ЕС. Ние сме силно обезпокоени за липсата на истински интеграционен процес в регионалното развитие и развитието на селските райони в някои страни. **Призоваваме** институциите и правителствата в ЕС да демонстрират доверие в Местните инициативни групи, да разширят тяхното финансиране, да адаптират правилата и процедурите към нуждите на селските общности за да осигурят истински интеграционен процес и оползотворяването на различни фондове. Приканваме всички сектори в страните от Западни Балкани и Черноморието да положат основите на партньорство за използването на ЛИДЕР и WOMP.

16. Услуги и инфраструктура в селските райони. Базови услуги в селските райони като магазини, пощенски клонове, училища, медицинска помощ и публичен транспорт, както и социална инфраструктура, са жизнено важни за качеството на живот в селските райони. Адекватна инфраструктура – водопровод и канализация, електричество, газоснабдяване или достъп до други горива, са също толкова жизненоважни. Но в много селски райони инфраструктурата е неизползваема, а услугите са слаби или ги няма като цяло и това провокира порочния кръг на упадък. **Ние призоваваме** правителствата и доставчиците на услуги да признаят правото на хората от селските райони за адекватна инфраструктура и разумен достъп до основни услуги, като

предприемат действия, които да позволят на селските общности да вземат целесъобразни решения за техните нужди.

17. Широколенов интернет и достъп до мобилни услуги. Достъпът до високотехнологични комуникации се е превърнал в решаващ за социалния, културния и икономически живот на всички европейци, както и за предоставянето на услуги. Особено важни и ефективни са за селските райони, които са отдалечени и слаборазвити. Селските райони, конкретно в централна и Източна Европа и много периферни региони, са понастоящем сериозно засегнати от ниското равнище на развитие на телекомуникациите. **Ние призоваваме** правителствата, международните инвеститори и доставчиците на телекомуникационни услуги да работят спешно за осигуряване на достъп на селските райони до високотехнологичен, широколенов интернет и мобилна комуникация за цялото население и където е възможно да се позволи самите селски общности да си осигурят този достъп.

18. Местни и под-регионални икономики. Селските райони на Европа обхващат хиляди местни и под-регионални икономики, богати на микро-, малки и средни предприятия, формиращи кръвоносната система на общностите и допринасящи по-широко и за икономиките на всички европейски нации. **Ние отстояваме** изключителната важност да се поддържа жизнеността и жизнеспособността на тези местни и под-регионални икономики в Европа. Средствата за това ще варират в различните райони, но могат да включват инициативи по сектори – земеделие, лесовъдство, производство на енергия, предприятия с добавена стойност, туризъм и бизнес с услуги и бизнеси, основани на информационните технологии. Налице е и възможност за изграждане на социални предприятия. Важно е и предоставянето на универсални консултиране и съвети, подкрепа за бизнеса и кредитни услуги, както и професионални обучения и образование, прецизно насочени към съществуващи и потенциални възможности за работа.

19. Малки и семейни ферми. Ние признаваме значителния принос на бизнес ориентирани и бизнес-стопанствата към икономиката на Европа. Въпреки това сме обезпокоени от загубата на работна ръка в земеделието и за благополучието на милиони малки и семейни ферми в ЕС, Югоизточна Европа и Черноморието, особено в отдалечените региони, планини и острови. Тези ферми дават препитание на милиони семейства, осигуряват храна на местните пазари, са основен елемент на населението и хиляди общности, поддържат традиционния начини на живот, от тях зависи здравето на земята, природата, екосистемите и културното наследство. Те могат да запазят жизнеспособността си чрез коопериране и социално фермерство, добавяне на колективна стойност към техните продукти, разнообразяване на местните икономики и формиране на по-големи земеделски обединения. **Ние призоваваме** правителствата, донорите, гражданските и обществените организации и селските общности да оценят и подпомогнат семейното земеделие като важен и жизнен европейски модел на селско стопанство.

20. Малки градове. Хилядите малки градове в Европа играят решаваща роля като социални, икономически и културни центрове в селските общности. Те са центрове за търговия, публични и социални услуги, средни училища, здравеопазване и туризъм. Въпреки това те не се считат за основен приоритет на националните и европейски програми и политики. **Ние препоръчваме** да се създаде обща европейска политика, фокусирана върху малките градове, оценяваща всичките им важни приноси към

социалните и икономически структури на селските райони, както и да се постави по-тесен фокус за нуждите на малките градове в националните политики.

Ние настояваме за повишаване на сътрудничеството между общностите, организациите и администрациите в селските и градските райони за да се оползотворят в по-голяма степен социалните, културните и икономическите връзки, като се осъществи обмен на идеи и добри практики между жителите на градските и селските територии.

21. Климатични промени и природни ресурси. В рамките на подготовката на Конференцията на ООН за климатичните промени, **ние поставяме** въпроса за главната роля, която могат да изиграят селските райони в Европа в борбата с климатичните промени и опазването на природните ресурси. Ние признаваме и необходимостта селските райони да се адаптират към променящия се климат. Над 40% от Европа са гори, които могат да уловят и изолират въглерод и допринасят към възобновяемите ресурси суровини и енергия. Селските райони са добре разположени, за да посрещнат растящото търсене на възобновяема енергия от вятър, вода, слънце, геотермални и изкопаеми горива по щадящи околната среда начини, които да им донесат директна печалба и работни места. **Призоваваме** за повишена употреба на агро-лесовъдни, агро-екологични и био-икономични подходи. Също така **настояваме**, че условията, резултат от климатичните промени, могат да бъдат приети като част от определянето на районите в неравностойно положение, когато се оценява разпределението на финансовата помощ.

22. Западни Балкани и Югоизточна Европа. Селските общности и икономики в страните от Западните Балкани и Югоизточна Европа са дълбоко засегнати от политическата нестабилност в региона. Процесът за членство в ЕС е забавен. Това забавя процеса на политическа реформа. А развитието на селските райони се разглежда с нисък приоритет. **Призоваваме** ЕС да съживи процеса по прием на тези райони, включвайки по-ефективна помощ за развитието на селските райони.

23. Лидерство в развитието на селските райони. Ние разбираме важната роля на лидерството на всички нива. Ние приемаме факта, че основната отговорност за идентифицирането на нуждите и решенията е наша, на лицата в селските райони. Въпреки това лидерството в селските райони включва колективно действие на местно, регионално, национално и европейско ниво, характеризирани чрез отдаденост, комуникация, сътрудничество и изграждане на доверие. **Призоваваме** гражданското общество, правителствата и частния сектор да работят съвместно за осигуряването на капацитет, ресурси и помощ, така че да се създаде среда за насърчаване на иновативно, устойчиво и отговорно лидерство, което да вдъхновява и включва бъдещите лидери.

24. Мрежи на гражданското общество. Европейските и националните мрежи, които водят тази кампания на Европейския селски парламент, са част от местни дейности и демократичното участие в тях. Техните членове са хиляди действащи групи на ниво села, местни сдружения, кооперации и други структури, които предлагат основни услуги и насърчават сътрудничеството между участниците от селските райони. **Ние призоваваме** правителствата и европейските институции да зачитат независимостта на неправителствените организации и техните мрежи и да подкрепят техните дейности.

25. Партньорство между гражданското общество и правителствата. Ние вярваме, че ефективното развитие на селските райони изисква отворено и иновативно партньорство между хората и правителствата, рамо до рамо като равни. **Призоваваме** заинтересованите страни в селските райони да работят положително с правителствата; и правителствата, международните организации и съответните агенции да създадат смислени системи за консултация и съвместно вземане на решения, с цел да се даде възможност на местните заинтересовани страни да участват в изготвянето на политиките и да се положи здрава основа за ползотворно партньорство между местни заинтересовани страни и правителства на всички нива.

26. Благоприятна атмосфера. Ние призоваваме правителствата да действат в дух на доверие и свободомислещо партньорство с общностите в селските райони, както и да осигурят подкрепяща среда чрез закони, наредби, администрация и финанси. Тази благоприятна среда следва да включва пълна ангажираност към демокрацията и върховенството на закона; съгласуваност между различните аспекти на политиката в цялостната област на действия на правителството, свързани със селските райони; разглеждане на всички съответни политики и програми и чувствително и гъвкаво използване на регулаторни, фискални и финансови системи за насърчаване на инициативата от физически лица, малки и средни предприятия, кооперации и други; зачитане на международните закони и договори.

27. Образование. В променящия се свят, хората навсякъде по света се нуждаят от непрекъснато повишаване на тяхната способност за адаптиране и новаторство в социалния и икономически дейности. Поради тази причина, образованието и ученето през целия живот - като се започне в ранна детска възраст – имат решаващо място, което позволява на селските общности да процъфтяват, съответно със сътрудничество и взаимодействие да участват пълноценно в процесите на развитие. Това имат особено значение, за да могат младите хора да разберат възможностите за богатство и жизнеспособност на провинцията, с цел придобиване и непрекъснато обновяване на уменията, които са им необходими, както и да участват като граждани. Ние призоваваме образователните институции да гарантират ефективен достъп на селските общности до образователни услуги, в това число за дистанционно и професионално обучение, подходящо за реалностите на живота в селските райони.

28. Международни обмени. Ние вярваме, че работата за постигане на устойчиво развитие на селските райони в разширена Европа, може да бъде значително подпомогнато и ускорено, чрез обмен на добри практики между местните заинтересовани страни и правителствата във всички европейски страни и по света. Изтокът и Западът могат както да допринесат, така и да спечелят от тези обмени. **Ние призоваваме** за истински общеевропейски подход към програмите за обмен, чрез сътрудничество между правителства, неправителствени организации, мултинационални донори и други в рамките на ЕС и извън него. Водещ принос за този процес може да бъде направен от Европейската мрежа за развитие на селските райони и Националните селски мрежи във всички държави-членки на ЕС.

29. Застъпничество и действие. Приканваме европейските мрежи на НПО, които бяха съвместни инициатори на Втория европейски селски парламент да изведат програма за застъпничество и действия въз основа на този манифест, в тясно сътрудничество с националните им членове и всички желаещи партньори.

30. Нашето обещание. Ние обещаваме нашият постоянен ангажимент за постигането на визията и действията, посочени в този манифест. Ние вярваме, че селските общности, правителствата и многонационалните институции, които работят заедно, могат да доведат до възраждане на селските райони на Европа. С това убеждение, ние заявяваме, че **ЦЯЛА Европа трябва да живее!**

Пояснителна бележка

Кампания 2015 на Европейски селски парламент беше иницирана съвместно от три паневропейски неправителствени организации – Алианс на Европейските общности в селските райони, PREPARE Партньорство за Европа на селата и Европейската LEADER асоциация за развитие на селските райони. Тя включваше национални кампании за набиране на идеи от общностите в селските райони на 36 Европейски страни; национални конференции на Селските парламенти в много от тези страни и тридневен Европейски селски парламент, в който участваха представители и заинтересовани страни от селските райони на 40 страни, както и представители на правителства и международни институции. Манифестът ще създаде основа за продължаване на съвместните кампании между трите организации – инициатори и техните национални партньорски организации.